

Небагато поетів так стрімко вривалися в літературу, як це зробив Павло Вишебаба. Я помітив, що його стиль вже починають наслідувати інші літератори, а це дуже добре свідчить про силу його таланту.

*Іван Малкович, поет, видавець, головний редактор
видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»*

Вивчити напам'ять вірші Вишебаби — значно легше, ніж навчитися розповідати їх так, аби не зривався голос. Вони особисто про мене, про тебе, про кожного з нас нині.

Артем Чапай, письменник

Віршований формат — це завжди тонка межа між геніальністю і графоманством. І саме ювелірність добору правильних слів, заряджених щирою енергією, — показник справжньої поетичності. Читаючи вірші Павла Вишебаби, відчуваєш, що незнайома тобі, але така близька людина кожним рядком заходить тобі в груди. Слова, які запечені життєвим досвідом і підкріплені справою. Це розтоплює повсякденний прагматизм і надає віру в кращий світ. Впевнений, що в майбутньому діти будуть і йому розмальовувати вуса чи то в книжках, чи на айпадах, під час уроку української літератури.

Олександр Ярмак (YARMAK), музикант

ПРОБУДЖЕННЯ ПОКОЛІННЯ

Голосом покоління стає, як правило, той, чий внутрішній біль співпадає з надламами самого суспільства. Павло — з того покоління, котре за останні тридцять років вихопило кожен українську кризу й хоч-не-хоч зробило її частиною своєї ідентичності. Павло — з покоління дітей Чорнобиля, для яких економічні кризи 90-х були школою, Помаранчева революція — університетом, соцмережі — курилкою поміж лекцій, а Революція гідності — першим справжнім екзаменом. Першим, але не єдиним і, можливо, не найскладнішим. Такий вже шлях цього покоління.

Саме цей період великих суспільних іспитів, починаючи з Майдану, став для Павла Вишебаби з примхи долі часом стрімкого становлення — як особистості, так і поета.

Під час Революції гідності він, корінний донеччанин, що переїхав до Києва у 2012-му, брав активну участь у роботі пресцентру Штабу національного спротиву. Після повалення режиму Януковича два роки працював у пресслужбі Кабінету Міністрів України, займаючись міжнародною комунікацією та зв'язками між міністерствами. Коли росія розпочала гібридну війну проти України і Краматорськ, рідне місто Вишебаби, в якому він народився й виріс, окупували росіяни зі словами: «Мы с вами разговариваем на одном языке», Павло принципово перейшов на українську. «Це точно символ держави, з якою воює моя країна наразі, — сказав він в одному інтерв'ю про російську мову. — Це символ держави, через яку загинули мої друзі, і я не хочу мати нічого спільного з цим символом зараз». Відтоді він незмінно спілкується українською, а серед його текстів мотив Краматорська набув болісно-особистого звучання:

Все, що трапилось в Краматорську, залишиться там.
Із чужинським статутом не пробуй зайти в наш храм.
Всі надії кидай на рундук біля перших брам,
Продамо їх гуртом, як під Тором збували крам.

Зі зміною мови стрімкі перетворення у житті Павла не закінчились. У 2013 році він став вегетаріанцем, у 2015-му – веганом. Окрім того, виступив співзасновником екологічної та зоозахисної громадської організації «Єдина Планета» (2016), співорганізатором низки масштабних фестивалів *Kyiv Vegan Boom*, а на додачу відкрив перше в Україні веганське кафе *One Planet* і створив власний рок-оркестр *One Planet Orchestra*, котрий виявився настільки популярним, що зумів зібрати завдяки краудфандингу суму, достатню для запису дебютного альбому на одній з найкращих студій в Україні. Його пісні за мотивами поезій самого Павла (трохи джазу, трохи інді, трохи фольку та фанку), присвячені темі кліматичних змін, вимиранню видів, урбанізації, бідності та боротьбі за права, стали своєрідним символом нової української молоді, котра свідомо своєї відповідальності як за світ, так і за стан справ у власній державі.

Окрім переліченого, в той самий період великих змін, що почалися у 2013-му, Павло став батьком, помандрував трохи по світу, заснував невеличкий ювелірний бізнес (авторські прикраси), побував на зустрічі з Далай-ламою і отримав від Його Святості кілька життєво важливих відповідей на запитання, пов'язані з війною на сході України. Займався йогою, медитацією, як активіст захищав тварин, природу і людей.

Такий стрімкий рух зовнішніх змін, безумовно, мав супроводжуватися не менш бурхливим внутрішнім переосмисленням. Його деталі мені не відомі, але припускаю, в загальних рисах його окреслив сам Павло у вірші «Пробудження», що був написаний у ті часи:

м о є п о к о л і н н я

Історія в книгах довга, наживо — минає стрімко,
моє покоління пише сльозами й вогнем сторінку.
До біса маневрів список, дивіться, які ми вперті,
дивіться, як сміємося прямо в обличчя смерті.

Дивіться на наші танці з руйновищ, постів, окопів,
над головами уламки, з-під ніг вилітає попіл,
контемпорарі в підвалах для тих, хто лихої вдачі.
Моє покоління плаче так, щоб ніхто не бачив.

Якщо би всю сіль з копалин жбурнути в страждання світу,
то більшість у наших ранах розквітла би горицвітом.
Із кожним життям навколо недоля і доля спільні.
Прислухайтесь — у полоні ворожому чутно співи.

За мить як піти в атаку, ми молимося про спасіння,
якщо Бог і є, він носить форму мого покоління.
Чи прийме він нас, хто знає. Святих серед нас немає.
Дивіться, як ми лютуємо, як пристрасно ми кохаємо.

Коли чорна тінь повстала від Маріка до Говерли,
ми билися, як востаннє. І вижили. І померли.
Якщо, як і ми, уголос, ти весело й непохитно
читаєш це українською, значить ми билися гідно.

📍 5 липня 2022, с. Новоукраїнка Дон. обл.

д о н ь ц і

Тільки не пиши мені про війну,
розкажи, чи є біля тебе сад,
чи ти чуєш коників і цикад,
і чи повзають равлики по в'юну.

Як у тих далеких від нас краях
називають люди своїх котів?
Те, чого найбільше би я хотів,
щоб не було смутку в твоїх рядках.

Чи цвітуть там вишня та абрикос?
І якщо подарують тобі букет,
не розкажуй, як бігла ти від ракет,
розкажи, як добре нам тут жилось.

Запроси в Україну до нас гостей,
всіх, кого зустрінеш на чужині,
ми покажемо кожному по війні,
як ми вдячні за спокій своїх дітей.

📍 17 травня 2022, Мар'їнський район Дон. обл.

ф а н т о м н і б о л і

На Донбасі міста не прокинуться від сирени,
їх покинули люди, як кров залишає вени,
їх відрізали скальпелем фронту супроти волі,
кожен з нас відчуває у тілі фантомні болі.
Ми вдивляємось в бік знерухомленої кінцівки,
але поки лише через оптику, лиш прицільно.
Не у білих халатах — у формі з брудними літерами
тут країну зшивають голками крупнокаліберними.
Український світанок зійде над Донецьким кряжем,
хтось із нас неодмінно до ночі в цю землю ляже.
Тільки думка майне, як заправиш в ріжок набої,
що ти жив, як простий чоловік, а помреш, як воїн.

📍 22 квітня 2022, Мар'їнський район Дон. обл.

м о л и т в а

Подаруй трохи спокою, кинь у глибокий тил,
полежати під сонцем в компанії трьох мудил –
тих людей, що на правду люблю я до краю сил.

Підпиши для твоїх волелюбних і вірних слуг
нетривалу відпустку, бодай перевести дух.
Це найгірша молитва, що лине до божих вух?

Незбагненно, чому ти пустив нас в такий галоп.
Нам епоха дісталася з шаблями наголо,
і у цьому стрибку надто рано казати «гоп».

Ця епоха зніматиме пробу із наших вір:
вкоротила рідню, і країну, і скарб, і зір.
Почуваюся часом, як загнаний в полі звір.

Не жаліюсь, а прошу покірно: пошли нору,
лиш побачити друзів, кохану та дітвору.
Пару днів відпочинку – і знову приєднуй струм.

Щоби знову я бачив могутність твоїх діянь,
щоб прийняв і трагічне, і вічне, і інь, і ян.
Я платитиму вправно, яку ти призначиш дань.

І хоча твоїх іспитів більшість я заповор,
я не падаю духом, як бачиш із молитов,
певно, краще тобі прислухатись до тих промов,

що з останньої сили звертаються до молінь.
Надішли трохи спокою кожному зі створінь,
дай їм, Боже, цю крихту з «навіки віків».
Амінь.

0	0	0
0	+	0
0	0	0

п л ю с

Як ти? – не буду тебе питати.
Довгі подробиці – атрибут
мирних часів, нині інший статус.
Просто, будь ласка, будь.

Курс на життя зараз не дорожчий
за нафтовий барель, та я молюсь.
Фронт, укриття, чужина абощо –
просто постав тут плюс.

Маєш, напевно, чималий клопіт,
часом і я наче з ніг валюсь.
Дві наші долі малюю на попелі:
лінія, лінія – плюс.

📍 31 березня 2022, Покровський район Дон. обл.

д о р о г а ж и т т я

Богом забуте село,
що у закладках в чорта.
Мила, ти можеш тут бути
впевнена лиш у вчора.
Кожен просякнутий снігом шлях,
з тих, які йтимуть звідси,
буде дорогою до життя —
з сумками в бік столиці.

Дім твій іще не засипав град,
не змила фосфорна злива,
мила, ти вичерпала ліміт
на власне різдвяне диво.
Сядь без вагань, хоч в який вагон.
Якщо це на правду доля,
вас ще зведуть і сплетуть удвох
вузли залізничних колій.

Лінія фронту сплющує світ,
спрощує кожен вибір.
Варто із неї зійти убік,
з'явиться третій вимір.
Вулиця тиха додасть об'єм,
сльози не так пектимуть.
Погляд, занурений у бульвар,
вчитиме перспективі.

Виживи хоч би заради вас,
визнай це за осердя.
Ти ще не бачила стільки життя,
скільки він бачив смерті.
Сніг напивається ґрунтом, мов
м'ятій листок чорнилом:
«Більше за все я хотів би, щоб
ти таки залишилась».

Хочу, аби оминули вас
міни та їх уламки,
Витримав струси його бліндаж,
вкрили тебе серпанки.
Хочу, щоб він віднайшов тебе
цілу посеред пилу,
щоб ви поїхали разом геть,
більше не загубились».

Сумку чатуй наче посаг, що
ввірений нареченій.
Знайдеш у мирній кав'ярні вірш,
кинутий до кишені.
Клястимеш мовчки автора слів,
надто — твоєї втечі.
Тільки б читали ви це удвох
кожен різдвяний вечір.

📍 Січень 2023 року, Волноваський р-н Дон. обл.

З М І С Т

моє покоління	13
доньці	15
фантомні болі	17
молитва	18
плюс	21
мовчання	23
тут був я	24
побратимові	27
дорога життя	30
сторіччя біженців	33
вирок ночі	35
спрага	36
квіти	40
замість сповіді	42
маріуполь	44
лічилка для янголів	47
східний кут	48
мамі	51
божественна комедія	52
потоп	55
улісс	58
місто з химерами	61

руїни бога	63
двірник	64
колискова	67
середні віки	69
портрет жінки	70
пробудження	74
струм	76
ерл грей	79
айті	81
альпи	83
зірка	85
перед потопом	87
план «б»	88
як не любити	91
хокку	93
залежності	94
ще по одній	99
титри	100
народження	102
думки вголос	106
дорога	109
картини	111
ріка	112
МАРСІАНИ (оповідання)	114